

NAŠE DUHOVNO ŽIVLJENJE

Buenos Aires, dne 4. novembra 1933.

Številka 25

Evangelij dvajset druge pobinkošne nedelje

Mt 22,15-22.

Tedaj so se farizeji posvetovali, da bi Jezusa ujeli v besedi.

Pošljejo torej k njemu svoje učence skupaj s herodovci in reko: "Učenik, vemo, da si resnicoljuben in v resnici učiš pot božjo in se ne meniš za nikogar, ker ne gledaš na osebo. Povej nam torej, kaj se ti zdi: ali se sme dajati cesarju davek ali ne?"

Jezus pa je spoznal njih zlobnost in je rekel: "Kaj me skušate, hinavci? Pokažite mi davčni novci!"

Prinesli so mu denar.

In reče jim: "Čigava je ta podoba in napis?"

Reko mu: "Cesarjeva".

Tedaj jim pravi: "Dajte torej cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega".

Ko so to slišali, so se čudili, ga pustili in odšli.

Herodovci so bili judovski politični pristaši od Rimljanov imenovanega in potrjenega kralja Heroda in so podpirali rimsko oblast nad svojo domačo judovsko deželo.

Ogromna večina judovskega ljudstva pa je bila s farizeji na čelu nasprotna tuji vladi, češ da po Mojzesovi postavi tujec ne more biti judovski kralj in da bi Judje Rimljanom ne smeli plačevati davkov. Seveda niso mogli tega svojega programa v celoti javno razlagati.

Herodovci in farizeji, sta bili torej dve politično popolnoma nasprotni si stranki, hkrati pa so bili oboji tudi Jezusovi nasprotniki. Toda, ker ga ne eni ne drugi sami zase niso mogli užugati, so se skupno posvetovali, kako bi ga vjeli. Skupno so tedaj prišli h Jezusu in so ga po nekaterih hinavsko prilizjenih besedah naravnost vprašali: Ali se sme dajati cesarju davek ali ne?

To priliznjeno vprašanje je bilo polno zlobne zavjave. Če bi rekel Jezus, da je davke treba odrajtovati, bi trpel njegov ugled pri ljudstvu, ki ni maralo tujcev, in še manj njihove davke. Če pa bi dejal, da niso dolžni plačevati davkov, bi ga šli herodovci tožit rimskemu upravitelju Ponciju Pilatu.

Toda — Jezusova modrost je večja, ko zlobna zavjave združenih nasprotnikov. S svojim odgovorom jih je iznenadil. Niso ga vjeli v besedi, kakor so mislili in hoteli. Njegovemu odgovoru niso vedeli kaj dostaviti. Čudili so se, pustili so ga in odšli.

"Dajte cesarju, kar je cesarjevega!"

Državniki in sociologi večkrat ponavljajo te Jezusove besede, ko govore o državi in o človeški družbi.

Ker je treba, da smo kristjani v vseh zadevah vsakdanjega življenja točno in pravilno poučeni,

naj sledi kratek nauk Cerkev o državi in o državnih postavah in zakonih.

Predvsem uči Cerkev, da smo kristjani dolžni pokorščino vsaki priznani in postavni državni oblasti. Kdor se je uprl kakoli pravični državni postavi, ni prelomil samo posvetne postave marveč tudi božjo, in je grešil.

Če je država v svoji zakonodaji prekoračila delokrog, to je, če je postavno ukazala kaj takega, kar ne služi splošni blaginji državljanov, potem izjavlja Cerkev, da na tako postavu nismo vezani in lahko svobodno in brez greha delamo drugače, kakor ukazuje.

Postava, ki bi bila nasprotna naravnim človeškim pravicam ali samemu božjemu pravu pa po nauku Cerkve sploh ni postava in je verniki pod grehom ne smemo upoštevati, ker je treba bolj poslušati Boga, kakor ljudi.

Pripomniti je, da je v posameznih slučajih dostikrat težko določiti v katero izmed naštetih treh skupin da spada kakšna določena postava in zakon.

Še naprej uči Cerkev glede državne oblasti, da je vsakomur na vse poštene in pravične načine dovoljeno delati za spremembo ne samo posamezne postave, marveč same državne oblasti, ki bi morda zatirala svobodo, ali bi iz kakšnega drugega vzroka državljanom ne bila po volji. Tako delo ni samo dovoljeno, marveč lahko tudi pravno dobro in pred Bogom zaslužno.

Cerkev ne zameta nobene vladavine, ne monarhije, ne republike, ne katerekoli druge državne oblike, če je le po svoji naravi sposobna skrbeti za splošno blaginjo državljanov, torej tudi ne kolektivizma ali skupnega državnega gospodarstva.

Cerkev sama ne vodi in ne more voditi nobene politike v strogem smislu besede. Svojim vernikom pa daje polno prostost, da se svobodno tudi politično udeležujejo. Včasih so se pod grehom dolžni izjaviti tudi politično.

Samo po sebi je zelo mogoče, da so trije ali štiri dobri verniki člani treh ali štirih različnih političnih strank ene in iste države, kakor je lahko v drugem slučaju krščanski človek pod grehom vezan, da odda svoj politični glas eni čisto določni politični stranki.

Dovoljeno je na pošten način javno kritizirati politično delo svojih bratov po veri in tudi katoliških duhovnikov, ki se morda politično udeležujejo če se nam zdi njihovo politično delo napačno in človeški družbi kvarno.

Napačno pa je istovetiti Cerkev in politiko, tudi če bi morda vsi verni ljudje kake dežele volili in simpatizirali z isto politično stranko. Cerkev namreč prepušča svojim vernikom politično svobodo in jim jo mora prepustiti. Sama pa se Cerkev ne more in ne sme udinjati nobeni politiki, vedno mora biti nad politiko. Poštena politika želi namreč naše človeške javne razmere tako urediti, da bi nam, državi, človeški skupini, bilo na svetu čim boljše. Cerkev pa je ustanovljena, da uči ljudi, kako naj žive, če si pripravijo večno, osmrtno srečo.

Evangeljska misel: Če mu ne boš prstovoljno dal, si bo "cesar" navadno že prav kmalu sam vzel, kar je njegovega. Ob sodbi, posebni in splošni, pa Te bo tudi Bog izprašal, če si mu odrajtal, kar je njegovega.

Cerkveni koledar

5. november — dvajset druga pobinkošna, zahvalna nedelja — slovenske božje službe na Paternalu, Avalos 250, kakor po navadi ob desetih dopoldne in ob štirih popoldne.

6. november — ponedeljek — spomin svetega puščavnika Leonarda.

7. november — torek — spomin svetega škofa Vilibroda, ki ga je poslal papež Sergij oznanjat vero takrat še poganskim prebivalcem današnje Nizozemske in Danske. Njegovo truplo počiva v Echternachu na Luksemburškem.

8. november — sredo — spomin svetega Klavdija in tovarišev, mučencev.

7. november — četrtek — spomin svetega rimskega vojaka Theodora, Božidarja, ki je bil zaradi stanovitne vere v Kristusa tako bičan, da se mu je drobje vsulo iz telesa, na kar je bil na grmadi sežgan. Njegovo življenje in smrt je popisal učeni sveti Gregor iz Nacijanza. — Istega dne, pa ne istega leta, je bila slovesno posvečena prva javna krščanska cerkev posvečena božjemu Odrešeniku. Dal jo je na svoje stroške postaviti cesar Konstantin v svoji lateranski palači v Rimu.

10. november — petek — spomin svetega spoznavalca Andreja Avelinskega.

11. november — sobota — spomin velikega čudodelnika svetega Martina, škofa v Tours na Francoskem, in patrona mesta in škofije Buenos Aires.

12. november — dvajset tretja pobinkošna nedelja — slovenske božje službe dopoldne in popoldne po navadi.

Kakor v naši domovini mesec majnik, tako je v Argentini mesec november posebej posvečen Materi božji Mariji. Slovenske šmarnice bomo obhajali ob nedeljah popoldne ob štirih v naši cerkvi na Paternalu, Avalos 25, priporočljivo pa je, če se tudi med tednom kdaj Matere božje spomnimo.

Cerkvena kronika

Zakrament svetega zakona sta sklenila Cirila Brajnik in Jurij Kovač, pred pričama Pavlom Jukič in Frančiškom Brajnik. Bilo srečno!

Tretja skrivnost svetega rožnega venca: Ki si ga Devica rodila

Preljubenzjivo dete Jezus, dovoli, da se pridružim ubogim pastirjem, ki so Te molili v betlehemski revščini hkrati s Tvojo materjo Marijo in rednikom svetim Jožefom.

Pomagaj mi, da Ti pripravim svoje sreče v prijetnejše stanovanje, kakor je bil umazani živalski hlev, ki si ga našel med svojim judovskim ljudstvom prve dni svojega življenja na zemlji.

Mati božja Marija, ki na svojem dolgem potu iz Nazareta v Betlehem nisi našla nikjer počitka in nobenih dobrih ljudi, ki bi Te pod streho vzeli, daj pravo misel v moje srce, da bom imel več sočutja do vbogih in žalostnih in zapuščenih. V mojem lastnem pomanjkanju in preziranju in zaničevanju radi božjega imena pa mi daj vdanosti in po-

trpežljivosti. Naj tako naredim pokoro za svoje grehe, zaradi katerih je Tvorci sin Jezus prostovoljno tako strahotno pokorjenje nase vzela, katero si z njim vred tudi Ti zvesto delila.

Ki si čista rodila božje dete Jezusa, daj da zvesto premagujem divje poželjenje svojega mesa, da je svojemu duhu in svoji pameti usužnjim, in bom mogel priti kdaj tako v tvoje nebeško kraljestvo.

Drugi Davidov psalm

Tisoč let pred prihodom Mesija, Odrešenika, Kristusa, je božji mož kralj David — umrl 972 leti pred Kristusovim rojstvom — gledal v preroškem duhu Jezusa, njegovo delo in življenje in njegovo kraljestvo na zemlji, Cerkev. To svoje razmišljanje in preroško gledanje je zapisal v preroški pesmi, ki nam je ohranjena v zbirki svetopisemskih pesmi in jo poznamo kot drugi Davidov psalm. Pesem je mesijanska, napoveduje Mesija—Kralja, in so jo Judje pogosto molili in peli pri svojih božjih službah.

To starodavno mesijansko pesem smo nameravali podati svojim cenjenim čitateljicam in čitateljem za praznik Kristusa-Kralja. Ker pa nam je zadnjič zmanjkalo prostora, jo prinašamo danes.

Prirajena je v prosti, ne popolnoma dobesedni slovenski prestavi.

Dobra dobesedna prestava, ki bi nam bila seveda veliko ljubša, bi zahtevala izrednih predstaviteljevih zmožnosti, pa tudi obširno in skrbno poučenih čitateljev, da bi bila razumljiva in razumljena. Toda že taka, kakor je, nam bo odprla ta pesmica globok vpogled v duše svetih ljudi najstarejših časov, v svetopisemske misli in v način staroga orientalskega pesništva, in bo vtegnila z globoko lučjo posijati v srea in duše ljudi, ki znajo misliti.

**

Kaj mrmrajo narodi in si ljudstva umišljajo prazne stvari?

Kaj se dvigajo kralji in se zbirajo knezi zemlje zoper Gospoda in zoper njegovega Maziljenca, češ:

Zdrobimo njune vezi in iz sebe vzremo njun jarem!

On, ki v nebesih stanuje, se jim smehlja in otročje se mu zdi njihovo početje.

Končno pa jim bo le spregovoril v svoji jezi in zmedel jih bo v svojem srdu:

Jaz sem postavljen za kralja čez Sion, božje ljudstvo, da mu razglašam božje postave.

Rekel mi je Gospod: Moj sin si ti, jaz sem te rodil.

reci mi in prepustil ti bom ljudstva in svo zemljo. Do tečajev bom dal v tvojo posest.

Z železno roko jih vlada in kakor razbije jezen človek lončeno posodo, jih uniči, če se ti bo zdelo.

In sedaj, kralji, poslušajte me, dajte se poučiti, ki gospodarite zemlji:

V strahu služite Gospodu, bojte se ga, in veseli ga bodite!

Sprejmite to svarilo, da bi se Gospod res ne razsrdil in ne preokrenil vašega lepega življenja, ko se v kratkem razvname njegova jeza.

Malo katekizma za naše male

O vseh svetih, pa tudi ves mesec november imajo stariši posebno lepo priliko poučiti svoje otroke o štirih človekovih poslednjih rečeh. Morda mu jih takole raztolmači:

Ko je dan minil in smo se utrudili, slečemo ljudje svoja oblačila in se vlečemo h po-

čitku.

Enkrat pa bo minil, otrok moj, ves čas našega življenja. Enkrat gotovo, čeprav ne vemo kdaj. Slovenski pregovor pravi: Da bo umrl vsak dobro ve, ne ve pa kdaj, kako in kje. Marsikateri umrjejo, ko so še prav mladi, otroci.

Podobno, kakor zvečer slečemo svoja oblačila, bo ob smrti tudi naša duša odložila in slekla naše telo.

Telo, katero je duša odložila, slekla, telo ki je brez duše, pravimo, da je mrtvo. Še ima oči, pa več ne vidi, ušesa ima, pa več ne sliši, noge ima, pa ne more hoditi, roke ima, pa ne gane z njimi, možgani ima, pa več ne misli. In gnjiti začne. Čez en dan je je treba že zakopati v zemljo, drugače ni več mogoče vzdržati ob njegovem smradu. Tako je s telesom v katerem ni več duše.

Duša pa nikoli ne umrje.

Ko je duša slekla svoje telo, pride pred Boga, ki je pravičen sodnik, mora poplačati dobro in mora kaznovati hudo. In Bog dušo takoj sodi.

Če je bila duša prav lepa in čista in brez greha, ji pravi Bog: "Ti pojdeš k meni v nebesa!"

V nebesih je silno lepo. Kdor je enkrat v nebesih ne mara nikoli več nazaj na zemljo.

Misli pa si sedaj otroka, ki je lagal, nagajal, zmerjal, pretepal se, stariše jezil in jim žalost delal. Umrje. Njegova duša pride pred Boga, Sodnika. Veste, kaj mu bog rekel: "Ti pojdeš v vice!"

V vice pridejo tiste duše, ki v življenju sicer niso naredile velikih grehov, ali pa so jih naredile, pa so se jih spovedale in so jim bili odpuščeni, ki pa vseeno niso lepe, čiste in brez madeža greha in kazni za greh. Take duše morajo v vice, da se greha očistijo. Čistijo pa se v ognju. Hudo jim je. Gotovo si se že kdaj spekel v prst in si videl, kako to boli. Kaj pa šele, če bi bil ves potopljen v ogenj! Tako pa se čistijo duše. V ognju posebne vrste. Nekatere par minut, nekatere pol ure, nekatere ves dan, nekatere več dni, ali celo leto, ali več let, kakor je bil kdo hudoben. Samo to tolažbo imajo duše v vicah, da njihovo trpljenje ne bo vedno trajalo. Čepra jim je hudo, še rade trpijo, da bodo toliko bolj čiste in toliko lepše prišle h Bogu v nebesa.

Sedaj pa si misli, moj otrok, človeka, ki je storil kaj zelo hudega. Recimo, da je skrit počakal na koga drugega, ga vdaril s kolom po glavi, ubil in oropal denarja, ki ga je imel s seboj. Ali pa si misli še drugega človeka, ki je prav grdo preklel Boga, ali Mater božjo, ali svetnika, in sicer prav iz hudobije in sovraštva, tako da je vedel, kaj dela. Ali je storil še kaj drugega hudega. In si misli, da gre tak človek po cesti, in prileti za njim avtobus. Ni se dovolj hitro umaknil in voz ga podere na tla. Šofer ustavi, ljudje pritečejo skupaj, poberejo pone srečena, vzdignejo ga, z vodo ga močijo, vse zastonj — mrtev je. Tudi njegova duša pride takoj pred Boga. Kaj ji bo Bog dejal: "Poberi se izpred mene, prokleti, v večni ogenj, ki je pripravljen hudobnemu duhu in njegovim angelom!" Taka duša bo morala v pekel, v večno kazen, v večni ogenj.

Otrok moj, mi bomo morali enkrat vsi um-

reti. Oče, mama, ti, bratec in sestrica. Mi moramo priti vsi v nebesa! Nihče izmed nas ne sme priti v pekel. Ta tudi v vice ne, če mogoče. Zato pa se bomo varovali vsakega greha! Pa tudi za duše v vicah bomo molili, da bi jim Bog odpustil kazen in bi jih k sebi vzel v nebesa.

Luján

Piše bogoslovec Vladimir Zmet, Bernal FCS.

Luján, to so argentinske Brezje, slavna argentinska božja pot z imenitno baziliko zidano v gotskem slogu, kakih 70 km zahodno od glavnega argentinskega mesta Buenos Aires.

Nebrojne množice pobožnih romarjev prihajajo v Luján posebno ta mesec november, na južni zemeljski polobli posebej posvečen Materi božji, tako kakor v Evropi majnik, meseca razkošnega in veselega spomladnega življenja.

Kakor dva velikana že od daleč pozdravljata romarje oba po sto in šest metrov visoka stolpa iz katerih lijejo silni bronasti zvonovi svoje prijetno-mogočne glasove.

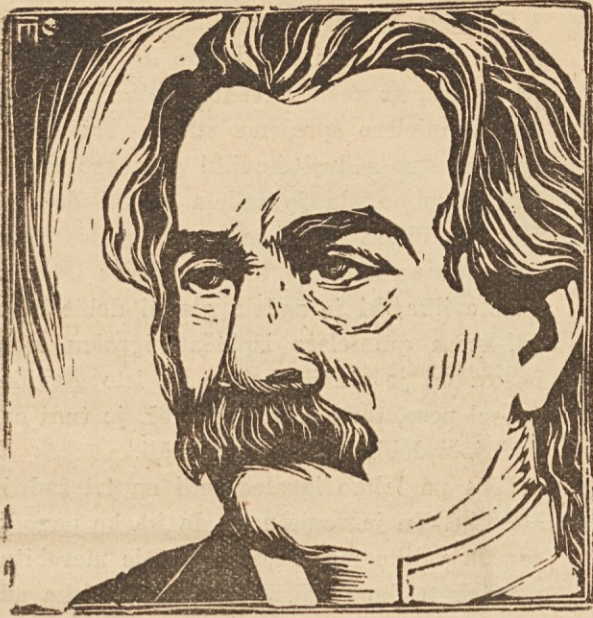
Danes se je zbralo okrog Marijine bazilike celo mestece pohlevnih hiš in hišic, ki nam nudijo ob prihodu prav prijeten pogled in lice.

Povsem drugačen pogled pa je nudila ta ravan pred tristo leti, leta 1630, ko v Lujanu še ni bilo nobene cerkve in nobene vasi.

Vsa južnoameriška zemlja je bila takrat pod vlado španskih katoliških vladarjev, ki so gospodarili Španiji in Portugalski in so bile pod njihovo oblastjo tudi kolonije obeh sedaj ločenih dežel Španije in Portugalske, pred vsem vsa Južna Amerika s širno Brazilijo vred. Posebno zveze med obema sosednjima deželama Argentino in Brazilijo so bile kaj tesne in pogoste. Uprava Brazilije je bila španska, dočim se je na drugi strani veliko Portugalcev naselilo tudi v Argentini.

Neki premožen in pobožen Portugalce, ki v ta namen dvojne ilovnatih Marijinih kipov na svojem posestvu skromno kapelico, v kateri bi mogla biti vsaj ob večjih praznikih brana sveta maša. Do bližnje župne cerkve je imel namreč silno daleč, kakor imajo še danes mnogi argentinski manjši, pa tudi večji kraji.

(Nadaljevanje)

Franc Miklošič

Ko je mlademu odvetniškemu pripravniku doktorju Francu Miklošiču prerokoval njegov gospodar in odvetniški predstojnik, da ne bo nikdar dober advokat, ker je svetoval preprostemu kmetu, naj pusti prazno pravdo, s katero si bo nakopal samo škodo, je Miklošič nemudoma ubogal svojega izkušenega odvetniškega gospodarja, pustil advokatsko službo in se odpeljal na Dunaj, kjer je na prizadevanje prijatelja, velikega poznavalca slovenskega jezika in dunajskega dvornega knjižničarja Jerneja Kopitarja, kmalu dobil službo v isti dunajski dvor- ni knjižnici.

Ne dolgo potem je bila ustanovljena na dunajski univerzi stolica za slovanske jezike in slovansko književnost. Ker je veleučeni Jernej Kopitar malo preje umrl, je bil naš Miklošič imenovan za prvega dunajskega vseučiliškega profesorja slovanskih ved.

Kot dunajski vseučiliški profesor se je izkazal Miklošič učenjaka prve vrste. Proforski zbor ga je izvolil za svojega rektorja. V zahvalo za njegove znanstvene zasluge ga je povišal cesar v dednega plemiča. Za svojo sedemdesetletnico je bil Miklošič eden najbolj slavljenih mož, ne samo Avstrije, marveč vse Evrope. Poleg Avstrije so ga visoko odlikovale zaradi njegovega uspešnega znanstvenega dela tudi še države Francija, Rusija, Rupdija, Rumunija in Srbija.

Miklošičevo življenje je bilo posvečeno raziskavanju slovenskega in slovanskih jezikov. Največ se je bavil s staroslovenščino, to je z jezikom, kakor sta ga govorila in pisala prva slovanska književnika Ciril in Metod. Njegovo mnenje je bilo, da sta pisala sveta brata v našem slovenskem jeziku, v narečju, kakor so je govorili v državi kneza Kocela, to je današnjem Prekmurju. Novejša raziskavanja sicer niso popolnoma potrdila te Miklošičeve domneve, vendar so Miklošičeva raziskavanja staroslovenskega jezika še danes podlaga vsake slavistike in so na primer še po vojski kar enostavno ponatirnili celo vrsto njegovih del, ker učenjaki od njegovih časov do danes niso našli v raziskovanju slovanskih jezikov nič več posebnega novega.

Miklošič spada med one naše može, ki niso veliko živeli v neposrednem stiku z našim narodom in mu niso neposredno, takoj in gospodarsko koristili, vendar so ogromnega pomena za celokupno slovensko ljudstvo.

Svojo mladost je Miklošič pač preživel na

Slovenskem. Rojen je bil blizu vinorodnega Ljutomera in Jeruzalema. Srednje šole je končal v Mariboru. Vsa svoja nadaljna leta pa je preživel v tujini, kjer je leta 1891 tudi umrl star 78 let, izmed katerih jih je zadnjih šest preživel v zasluženem pokolu.

Miklošič je bil predvsem učenjak-jezikoslovec in ga druga vprašanja niso toliko zanimala.

Znanstveno je Miklošič dognal in dokazal, da izvirajo vsi slovanski jeziki iz ene same prvotne govornice in je tudi našel zakone po katerih so se v samostojne jezike razvili. Njegove znanstvene ugotovitve so bile povsem nove in mnoge do tedaj neslutene. On je veliko pripomogel do senzacionalnega in velevažnega spoznanja, da so se ne samo slovanski, marveč celo vsi indoevropski jeziki: slovanski, germanski, romanski, grški itd., in najbrže sploh vsi jeziki sveta razvili iz enega samega prvotnega prajezika, kar smatrajo posebno tudi bogoslovni učenjaki za eno najvažnejših znanstvenih ugotovitev zadnjega časa.

Miklošič je bil hud nasprotnik vsakega takoimenovanega umetnega skupnega slovanskega ali jugoslovanskega jezika. Sloven- cem je že leta 1852 svetoval, naj gledajo raje, da bi jezik, ki jim ga je Bog dal bolj poznali.

Ko je bilo leta 1848 ustanovljeno na Dunaju društvo "Slovenija", ki naj bi zastopalo koristi slovenskega ljudstva, je bil Miklošič izvoljen za prvega društvenega predsednika. Pod njegovim predstvom je izdalo društvo že meseca aprila istega leta proglas v katerem izjavlja, da so Slovenci en narod, ki je treba da se združi v eno samostojno kraljestvo, ki se imenuje Slovenija, in je treba, da opadejo koroško-štajersko-primorsko-kranjske meje. Da se ta slovenski politični program končno javno in pravilno uredi, je poslala dunajska "Slovenija" v Ljubljano posebno poslanstvo, kateremu je predsedoval Miklošič. Kmalu nato je bil izvoljen Miklošič tudi za državnega poslanca in je v državnem zboru odločno zagovarjal slovenske pravice, dokler ni dunajska vlada državnega zbora siloma razpustila.

Pozneje se ni mogel Miklošič seveda več politično udeleževati in se je posvetil izključno znanosti.

Miklošičeve znanstvene ugotovitve si je osvojila mlada slovenska inteligenca, ki ga je visoko spoštovala in cenila, in je po njegovih navodilih ustalila našo sedanjo slovensko govornico in jo obyarovala vseh neizkuševnih in diletantskih poizkusov, ki bi bili lahko za nas usodepolni.

ARGENTINSKI FILMI

Piše **Franc Dalibor**

II. FILM: LOTERIJA, KONJSKE DIRKE, QUINIFLA IN RULETA (Nadaljevanje)

Toda vrnimo se spet na naša domača argentinska tla, kjer jemo svoj vsakdanji kruh.

Dasiravno je v Argentini igranje silno razširjeno, bolj ko sam football, je vendar igralec slabo zapisan v družbi, posebno, če je imel smolo.

Spominjam se, da sem se moral pismeno

obvezati, ko sem nastopil svojo prvo službo v buenosajreški velebanci, da ne bom nikdar stavil v konjskih dirkah, dokler bom v bančni službi. Ako me zasačijo, ima banka pravico, da me na mestu odpusti brez vsake odškodnine.

Najbolj se bojijo v Buenos Airesu igralcev na konjskih dirkah, pri katerih so že tudi mnogi Slovenci izgubili velike svote in gmotno popolnoma propadli.

Hazardna igra postane dostikrat strast, ki otemni človeški razum in srce! Strasten igralec bi zaigral čevlje svojih otrok in samo svojo ženo, če bi revica ne bila sključena in uničena skrbi in nadlog.

Koliko hazardnih igralcev je že postalo beračev, beračev, katerim so vsa vrata zaprta, vsa srca, vse roke. Crapula, srasstnež!

Kako je torej z loterijo, ali je to poštena igra?

Poštena?

Vsi vemo, da upravljajo argentinsko loterijo škropulozno natančno, pošteno, da dobi vsakdo vse do vinarja natančno izplačano, kar mu gre. Tudi loterija Montevideo je v svojih izplačilih nad vse vestna. In tudi o provincijalnih loterijah ni ravno slišati pritožb.

S čimer pa ni rečeno, da je povsod tako.

Neki Slovenec, ki je bil ve let v Braziliji, mi je pravil, da tudi tam zelo veliko igrajo v loteriji. Natančneje mi je pripovedoval o neki južno-braziljski provinci, ki ima tudi svojo loterijo. Pa je gubernadorjeva sestra skoro vsak mesec zadela po enkrat terno, la grande. "Kakšno srečo ima moja sestra", se je hvalil guverner. Sestra je bila že srečna, ali nesrečni igralci, ki so šli na guvernerjev lim!

Toda, da pridemo spet nazaj v Argentino!

Tudi to vsi dobro vemo, da je čisti dobiček argentinskih loterij namenjen preblagim ustanovam, bolnišnicam.

Pred sabo imam poročilo argentinskih loterij za leto 1931, ki izkazuje sedemdeset milijonov kosmatega in dvajset milijonov čistega dobička.

Dvajset milijonov pesov na leto je že čedna svota, ali vendar — kako drago je plačana! Koliko dni brez kruha, noči brez spanja, koliko življenj brez sreče in miru se skriva za to skromno številko!

Kdor bi hotel pretehtati ceno za katero so bili zbrani ti dvajseteri milijoni, bi moral v jetnišnice in šteti uničena, strta mlada življenja; tolikokrat, navadno mlada življenja študiranih, inteligentnih ljudi. Bančni uradniki so bili, blagajnik, knjigovodje, ljudje zaupanja, dobri, vestni, pošteni. Ali — tako mamljivo vabijo oglasi na konjske dirke v Palermo in La Plato in tako sladko pripovedujejo časopisi o lahkem zaslužku in nenadnem obogatitju! Ubogi blagajnik. Izvabili so ga. Dva tisoč pesov je vzel iz blagajne. Na hipodromo, v La Plato! Botafogo, to je konjiček. Ne more varati, ne more odpovedati. Una fija! Iz dveh tisoč postanejo štirje. Dva bom vrnil v pondeljek blagajni. Dva, dva tisočata pa bosta moja! Nevesto imam. Za en mesec bo poroka. Kako lepo življenje se bo začelo.

Ali — Botafogo je izgubil. In blagajnik je izgubil z njim. Izgubil je dva tisočaka svojih gospodarjev.

Hurra, hurra! Burne ovacije zmagoval-

nemu konju. Gubernador ponosno sedi s svojim spremstvom na vzvišenem prostoru. Kakšnega konja ima. Vse ga gleda, vse ga zavidava.

Bog ve s kolikimi in kakšnimi žrtvami je plačan ta ponos in to veselje!

Koliko argentinskih Slovencev so že uničile igre in so danes zaradi njih ubogi be-rači!

Leta 1920 sem bil v Mendosi po nekih trgovskih opravkih. V sosednji hotelski sobi se je ustrelil mlad poročnik, ki je zaigral v mestnem klubu pet in dvajset tisoč pesov, ki jih ni mogel plačati.

Leta 1925 sem prišel v provinco Cordoba, ko je v ruleti Rio Cuarto ravno izvršil samomor provincijalni senator dr. Carlos Piatini. Bil je zelo inteligenten človek, doktor prava. Znamenito je, da je bil imenovan za doktorja na podlagi znanstvene razprave "La profilaxis del juego — kako onemogočimo hazardne igre". Kakšna igra usode!

Užaloščen vsled tragične smrti in razjarjen vsled nepotrebne izgube odličnega učenca in večšega svetovalca je dal dr. Nuñez, veleučeni vseučiliški profesor in gubernador province Cordoba, nemudoma zapreti ruleto v Rio IV.

Seveda je brž priteknel neki poslanec, da protestira, češ: "Gospod gubernador, imamo postavo, ki dovoljuje ruleto v Rio IV!" Gospod gubernador pa je mirno in odločno izjavil, da stoji nad nemoralno postavo in da bo ostala ruleta v Rio IV zaprta.

Spričo ogromnih nesreč, ki so jih že povzročile hazardne igre je postava, ki jih dovoljuje resnično nemoralna. Pri čemer ne smemo misliti samo na Argentino. Saj imamo celo v Evropi celo vrsto držav, ki hazardne igre dovoljujejo in so jih podobno kot prostitutijo državno reglementirale.

V bilanci argentinske državne loterije za leto 1931 sem našel tudi postavko \$ 49.481.25, znesek, ki ga je prejela državna loterija na podlagi argentinskega državnega zakona 4097, ki prepoveduje in kaznuje državno nedovoljene hazardne igre. Zakon hoče zabraniti in onemogočiti razne truke po boličih, beznicah. To kaznuje. Državno patentirane hazardne igre pa smatra za plemenito podpiranje dobrodelnih ustanov.

Najpriljubljenejša argentinska hazardna igra je quiniela, italijanski lotto v Argentini.

Quiniela ni državno patentirana. Igrajo jo skrivaj, kontrabant. V glavnem mestu so jo oblasti zadnja leta močno iztrebile, ker dela konkurenco vladni loteriji, v predmestjih in po provinci pa je še danes v polnem cvetju.

Quinielo igraš lahko s petimi centavi, dočim potrebuješ za najnižjo srečko državne loterije en cel pesos.

Značilno je, da so quinieli bolj vdane ženske ko moški. Poznam družine, ki živijo ob "mate y galleta" ali za quinielo je vsak dan denar.

Tehnika quiniela je kratko ta:

Kak premožnejši "kapitalist kiniele" jo osnuje in si izbere v svojem okolišu agentov, da mu razpečavajo srečke.

Te agencije so pobeljeni grobovi, to je maskirane so na zunaj kot trgovine, najraje trgovine papirja ali trafike, čeprav nimajo

niti za petdeset pesov blaga, ki ga prodajajo. Kot plačilo si pridržijo 15 o/o izkupička za prodane srečke. V dobrih časih prav lepo zaslužijo.

Še več zaslužijo seveda quinieleri. Niso redki ki so postali tekom časa milijonarji. Poznam quinielera iz predmestja, ki si je "prislužil" dvajset in štiri hiše! V svojem kraju igra odlično socialno vlogo. Vse se mu odkriva in ga pozdravlja, ko gre po ulici. Neki drug moj znanec quinielero, Hrvat, zasluži spet samo po 15—20 pesov na dan, kar pa danes tudi niso malenkosti.

Najnižja stava na quinielo je pet centavov, svotica, ki seveda navzgor ni omejena.

So quiniela, ki odštejejo na mizo tudi pet tisoč pesov, če je treba. Dogodi pa se tudi, da se quinieleri branijo izplačati kake večje dobitke oziroma izgube. Quinielero namreč prav dobro ve, da igralec ne bo šel k oblastem iskat pravice. Quiniela je namreč prepovedana igra in oblast bi enostavno zaprla igralca in quinielera. V takem slučaju se je treba pač pogovoriti in igralec mora kaj popustiti od svote, ki je nanj odpadla. Resnici v čast bodi vendar povedano, da na splošno tudi quiniela prav točno izplačujejo, kar so dolžne plačati.

Quiniela se igra kombinirano z loterijo. Stave se sprejemajo navadno do 11 ure, to je do ure, ko začne žrebanje loterije na katero quinielero sprejema stavo. Največ se igra na dve zadnji številki glavnega dobitka. Vzemimo, da je zadela glavni dobitek številka 15.218 in da je stavil igralec deset centavov na številko 18. Ker konča izžrebana številka, ki je zadela glavni dobitek na 18, mora quinielero izplačati igralcu osem pesov. Če je stavil igralec na isto številko en cel peso, torej desetkrat več, je tudi odpadajoči dobitek desetkrat večji.

Igra pa lahko igralec tudi na tri zadnje številke. Tu je verjetnost, da jih bo pogodil seveda veliko manjša, zato pa je morebitni dobitek toliko večji. V slučaju dobitka odpade pri uganjenih treh zadnjih številkah po 40 pesov za vsakih 10 centavov.

Najlažje je uganiiti takoimenovano "terminación", to je samo zadnjo številko. Seveda pa znaša potem dobitek tudi samo po 80 centavov na vsakih vplačanih 10 centavov.

Takoimenovana redoblona sloni na istem principu, je pa veliko bolj zamotana in se razmeroma tudi redko igra.

(Nadaljevanje)

STORŽEK

Po LORENZINI — LOVRENČIČU

(Nadaljevanje)

Po mojem so si izmislili razbojnik očetje kratkomalo sami in nalašč zato, da bi z njimi strašili otroke, ki hočejo iti ponoči na cesto. In tudi če bi jih srečal, kaj bi bilo, bi me li zgrabili? Oddaleč ne. Na nos bi jim šel, kričeč: "Gospodje razbojniki, kaj pa bi radi? Vedite, da z menoj ni dobro pihati kase! Pojdite tedaj po svojih opravkih in konec besedi!" Po tem govorčku, resno in ostro podanem, bi jo ubogi razbojnik — zdi se mi, da jih kar vidim — pobrisali kakor veter. Če bi bili pa slučajno tako neotesani, da ne bi hoteli bežati, bi jo popihal pa jaz in tako bi bil konec...

Storžek ni mogel dokončati svojega razmotrivanja, ker ta trenutek se mu je zadelo, da sliši za seboj lahek šum listja.

Ozrl se je, da bi pogledal, kaj je, in je zapazil v temi dve črni postavi, ošemljeni z vrečami od oglja, ki sta tekli skokoma za njim tik za petami, ko da bi bili dve pošasti.

"Na, zdaj so pa tu!" je rekel sam pri sebi, in ker ni vedel, kam bi skrtil one štiri zlatnike, jih je spravil v usta naravnost pod jezik.

Potem je skušal zbežati. A ni napravil še prvega koraka, ko je začutil, da ga je zgrabilo za ramena in zaslišal je dva grozna in votla glasova, ki sta zavpila:

"Denar ali življenje!"

Storžek, ki ni mogel odgovoriti z besedami, ker je imel v ustih novce, se je neprestano globoko priklanjal in skušal s tisoč kretnjami dopovedati brezglavežema, katerima so se svetile oči le skozi luknje v vreči, da je ubog dondek in da nima v žepu niti ponarejene pare ne.

"Končaj, končaj z blebetanjem in na dan z denarjem!"

Dondek je vrtel glavo od desne na levo in z leve na desno in pravtako obračal roke v zapestju, kar naj bi govorilo: "Nimam ga."

"Na dan z denarjem ali pa boš pri tej priči mrtev!" je zagrozil večji razbojnik.

"Mrtev!" je ponovil drugi.

"In ko te ubijemo, ubijemo tudi tvojega očeta!"

"Tudi tvojega očeta!"

"Ne, ne, ne, ne mojega ubogega očeta!" je zakričal Storžek z obupnim glasom in med krikom so mu zažvenketali v ustih cekini.

"O lopov, denar je skrtil pod jezik! Izpljuni ga!"

Storžek ko štor.

"Kaj, glušca se delaš? Čak, čak, ti že mi pokažemo, kako se pljune!"

In res, eden je popadel dondka za konec nosa, drugi ga je zagrabil za brado in sta začela nevljudno vleči vsak na svojo stran, da bi ga prisilila odpreti usta — a zaman. Dondkova usta so bila ko zabita in zakovana.

Tedaj je manjši razbojnik privlekel nož in je skušal z njim ko z dletom razpreti ustne, a Storžek mu je uren ko blisk zasadil zobe v roko in ko jo je odgriznil, jo je izpljunil; a morete si misliti, kako se je začudil, ko je zapazil, da je izpljunil na zemljo namesto roke — mačjo taco.

(Nadaljevanje)